

تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد

فرزین خوشکار^{۱*}

فرهاد امانی^۲

محمد کاظم سبزی^۳

مهدی عبادی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۱۴ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۱۰/۱۴

چکیده

سطح نگهداری وجه نقد، در برگیرنده وجوهی است که به سرعت برای سرمایه گذاری در دارایی های فیزیکی و یا برای توزیع به سرمایه گذاران در دست باشد. هدف این پژوهش بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد می باشد. پژوهش انجام شده از نظر نوع هدف، جزء پژوهش های کاربردی است و روش پژوهش از نظر ماهیت و محتوایی علت و معلولی هست. انجام پژوهش در چارچوب استدلالات قیاسی- استقرایی صورت گرفته و برای تجزیه و تحلیل فرضیه ها از تحلیل پانلی کمک گرفته شده است. برای جمع آوری اطلاعات، از داده های ۱۴۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۱-۱۳۹۹ استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ مدیریت سود بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد تأثیرگذار نیست؛ اما مدت تصدی حسابرس بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد تأثیر منفی و معنی داری دارد.

واژگان کلیدی

کیفیت حسابرسی، محافظه کاری حسابداری، ارزش نگهداشت وجه نقد

۱. استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.
۳. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.
۴. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.

۱- مقدمه

نگهداری وجه نقد دارای نقش مهمی برای کمک به تصمیم‌گیری مالی است. این نقش تضمین‌کننده دوام عملیات، حمایت از شرکت برای دریافت منابع مالی برای اتخاذ یک تصمیم سرمایه‌گذاری صحیح در صورت حضور شرکت‌ها در بورس است. در هنگام مقایسه، سهامداران، معمولاً افزایش وجه نقد را باور ندارند. آنها مجذوب به حداکثر رساندن پرداخت سود سهام هستند این نگرش در افزایش سطح وجه نقد بالقوه بسیار مهم است که ممکن است تحلیلگران را وادار کند تا توجه بیشتری به نگهداری وجه نقد، رفتار خاص آنها و عوامل تعیین‌کننده آنها مانند محافظه‌کاری حسابداری داشته باشند (سلیمان و راشد^۱، ۲۰۲۱).

اصل محافظه‌کاری هزینه‌ها و بدهی‌ها را در صورت عدم اطمینان در مورد نتیجه شناسایی می‌کند، اما تنها زمانی درآمدها و دارایی‌ها را شناسایی می‌کند که از دریافت آنها اطمینان حاصل شود؛ بنابراین، اصل محافظه‌کاری حسابداری^۲ منجر به افزایش ارزش جریان نقدی شرکت می‌شود (لوئیس و همکاران^۳، ۲۰۱۲). همچنین محافظه‌کاری حسابداری در قالب شناسایی به موقع سود و زیان نامتقارن، ارزش دارایی‌های نقدی شرکت را افزایش می‌دهد (لین و همکاران^۴، ۲۰۱۸). این عمل که به نام زمان‌بندی نامتقارن معروف است، تأثیری محافظه‌کارانه بر سود دارد. سیستم حسابداری محافظه‌کارانه می‌تواند مشکل نمایندگی بین مدیر و سهامداران یک شرکت را که از عدم تقارن اطلاعاتی ناشی می‌شود، کاهش دهد (لی^۵، ۲۰۱۴). در نتیجه، ساختار حسابداری محافظه‌کارانه در کاهش مشکلات نمایندگی و افزایش عملکرد شرکت از طریق کاهش احتمال کاهش ارزش پول نقد در شرکت‌ها مرتبط با تصمیمات اتخاذ شده که باعث مشکلات سرمایه‌گذاری بیش‌ازحد می‌شود، مفید در نظر گرفته می‌شود (دریایی و همکاران، ۲۰۲۰). مانوئل و همکاران^۶ (۲۰۲۱) نشان دادند که محافظه‌کاری یک مکانیسم حاکمیتی است که می‌تواند مشکلات نمایندگی مرتبط با تصمیمات سرمایه‌گذاری مدیران را کاهش دهد. از این رو، محافظه‌کاری قوی توانایی مدیران را برای خرج کردن پول نقد در راستای منافع خود محدود می‌کند همچنین ارزش نقدی شرکت و اطلاعات نامتقارن به شدت به هم مرتبط هستند (دوگرو و بولت^۷، ۲۰۱۸)؛ بنابراین ارزش دارایی‌های نقدی با حاکمیت شرکتی ضعیف کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر، سطح بالاتری از کیفیت حسابرسی، مدیران را به ارائه گزارشگری مالی با کیفیت بالا تشویق می‌کند. در نتیجه، مالکان را تشویق به نظارت و کنترل می‌کند که امکان دارد رابطه محافظه‌کاری با نگهداشت وجه نقد را تحت تأثیر قرار دهد. با توجه به ارزش نگهداشت وجه نقد برای شرکت‌ها برای سرمایه‌گذاری و همچنین توجه سهامداران به این موضوع در این تحقیق به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه محافظه‌کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد پرداخته می‌شود.

¹ Soliman & Rashed

² accounting conservatism

³ Louis et al

⁴ Lin et al

⁵ Lee

⁶ Mnoel et al

⁷ Dogru & Bulut

۲- ادبیات و پیشینه تحقیق

محافظه کاری حسابداری

محافظه کاری یکی از ویژگی‌های بارز گزارشگری مالی است که به نظر واتز کیفیت چشمگیر و غالب در عرصه حسابداری و گزارشگری مالی بوده است. اهمیت دادن به این مفهوم نشان‌دهنده آن است که به کارگیری و اعمال رویه‌های محافظه کارانه از ویژگی فزونی منافع بر مخارج برخوردار است (گلشن و عبدی، ۱۴۰۰). باسو (۱۹۹۷) محافظه کاری را به عنوان تمایل حسابداران در الزام درجه بالاتری از تاییدپذیری برای شناسایی اخبار خوب در مقایسه با اخبار بد در صورت‌های مالی تفسیر می‌کند. در تفسیر او از محافظه کاری، سودها اخبار بد را در مقایسه با اخبار خوب سریع‌تر منعکس می‌کند. برای مثال، زیان‌های عملیاتی تحقق‌نیافته نسبت به سودهای عملیاتی تحقق‌نیافته زودتر شناسایی می‌گردد. این عدم تقارن در شناسایی به تفاوت‌های سیستماتیک بین دوره‌های اخبار بد و اخبار خوب در به موقع بودن سودها و دوام سودها منجر می‌شود. تعریف دیگر، تعریف محافظه کاری حسابداری از دیدگاه ترازنامه است. بر اساس این دیدگاه، در مواردی که تردیدی واقعی در انتخاب بین دو یا چند روش گزارشگری وجود دارد، آن روشی باید انتخاب شود که کمترین اثر مطلوب بر حقوق صاحبان سهام داشته باشد. تعریف سوم درباره محافظه کاری بر پایه دیدگاه ترکیبی ترازنامه و سود و زیان است. در دیدگاه سوم، محافظه کاری حسابداری، یک مفهوم حسابداری است که منجر به کاهش سود انباشته گزارش شده از طریق شناخت دیرتر درآمد و شناخت سریع‌تر هزینه، ارزیابی پائین دارایی و ارزیابی بالای بدهی می‌شود (بنی مهد و همکاران، ۱۳۹۳).

دسته‌بندی دیگری برای تعریف محافظه کاری حسابداری ارائه شده است که عبارت است از: محافظه کاری شرطی و محافظه کاری غیرشرطی. محافظه کاری شرطی، محافظه کاری‌ای است که توسط استانداردهای حسابداری الزام شده است؛ یعنی شناخت به موقع زیان در صورت وجود اخبار بد و نامطلوب و عدم شناخت سود در مواقع وجود اخبار خوب و مطلوب. مثلاً کاربرد قاعده اقل بهای تمام شده یا خالص ارزش فروش در ارزیابی موجودی کالا، نوعی محافظه کاری شرطی است. به این نوع محافظه کاری، محافظه کاری سود و زیان یا محافظه کاری گذشته‌نگر نیز می‌گویند اما محافظه کاری غیرشرطی از طریق استانداردهای حسابداری الزام نشده است. این نوع محافظه کاری، کمتر از واقع نشان دادن ارزش دفتری خالص دارایی‌ها به واسطه رویه‌های از پیش تعیین شده حسابداری است. این محافظه کاری، به محافظه کاری ترازنامه یا محافظه کاری آینده‌نگر نیز معروف است (سلیمانی امیری، ۱۴۰۰).

نگهداشت وجه نقد

موجودی نقد، یکی از سیال‌ترین دارایی‌های مالی شرکت‌ها می‌باشد. این ویژگی موجودی نقد، اهمیت فوق‌العاده‌ای را به آن بخشیده، توانایی اخذ تصمیمات مالی بهینه و به موقع، به مقدار زیادی تحت تأثیر این ویژگی قرار دارد. در صورتی که شرکتی با کمبود وجه نقد مواجه بوده باشد، قادر نخواهد بود از فرصت‌های سرمایه‌گذاری خود استفاده کند یا دیگر نیازهای مالی خود را تأمین نماید؛ بنابراین این کمبود، تأثیر منفی بر ارزش شرکت خواهد گذاشت. هر چند وجود موجودی نقد در تراز مالی همه شرکت‌ها مهم و ضروری است اما میزان اهمیت وجود این دارایی می‌تواند برای شرکت‌های مختلف تغییر کند (سلیمانی امیری و همکاران، ۱۴۰۰). سطح نگهداری وجه نقد، در برگیرنده جوهی است

که به سرعت برای سرمایه‌گذاری در دارایی‌های فیزیکی و یا برای توزیع به سرمایه‌گذاران در دست باشد. نظریه عدم تقارن اطلاعاتی، نظریه نمایندگی، نظریه موازنه، نظریه سلسله‌مراتب تأمین مالی و وجه نقد آزاد از نظریه‌های مرتبط با نگهداشت وجه نقد است. طبق نظریه عدم تقارن اطلاعاتی، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی (به‌عنوان مثال از طریق افزایش کیفیت گزارشگری مالی) می‌تواند منجر به کاهش نگهداشت وجه نقد توسط شرکت‌ها شود. طبق نظریه نمایندگی تضادهایی که منجر به شناسایی هزینه‌های نمایندگی می‌شوند می‌توانند در توجیه رفتار نگهداری وجه نقد توسط مدیریت بکار روند. طبق نظریه موازنه شرکت‌ها میزان بهینه وجه نقد خود را با برقراری یک موازنه (تعادل) میان منافع و هزینه‌های نگهداری وجه نقد تعیین می‌کنند. طبق نظریه سلسله‌مراتب تأمین مالی، مدیر تمایل انباشت وجه نقد دارد تا بتواند در مراحل اول از داخل شرکت تأمین مالی کند و به خارج از شرکت رجوع نکند. طبق نظریه وجه نقد آزاد، مدیران انگیزه دارند که وجه نقد را انباشت نمایند تا منابع تحت کنترل خود را افزایش داده بتوانند در خصوص تصمیمات سرمایه‌گذاری شرکت از قدرت قضاوت و تشخیص بهره‌مند شوند (صمدی لرگانی، ۱۳۹۲).

کیفیت حسابرسی

کیفیت اطلاعات ارائه شده در صورت‌های مالی یکی از مهم‌ترین موضوعات در ادبیات حسابداری است. شاخص‌های زیادی برای اندازه‌گیری این کیفیت و تأثیر آن بر متغیرهای مختلف وجود دارد که اغلب توسط رفتار سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان مورد استفاده قرار می‌گیرد. کیفیت حسابرسی میزانی است که بازار توانایی حسابرس در کشف و گزارش تخلفات در سیستم حسابداری و گزارش مالی مشتری را تشخیص می‌دهد (کارپ و استارته^۱، ۲۰۲۱). این مفهوم همچنین به سطح اطلاعات موجود در صورت‌های مالی مرتبط است و این به دلیل این واقعیت است که باید صورت‌های مالی توسط حسابرسان و با کیفیت بالا حسابرسی شده باشد (صالحی، ۱۳۹۵). همچنین کیفیت حسابرسی را به معنای توانایی حسابرسی در کشف و رفع تحریف‌های بااهمیت و دست‌کاری در سود خالص گزارش شده تعریف کرده‌اند. در واقع کیفیت حسابرسی به‌عنوان فعالیت اطمینان‌بخش در فرایند گزارشگری مالی باعث ارائه منصفانه‌تر گزارش‌های مالی از اقتصاد زیر بنایی شرکت می‌شود (دیوفوند و ژانگ^۲، ۲۰۱۴).

پیشینه تحقیق:

مانوئل و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان محافظه‌کاری حسابداری و سطوح نقدی شرکت: شواهد تجربی از آمریکای لاتین نشان دادند شرکت‌های آمریکای لاتین با سیاست‌های حسابداری محافظه‌کارانه‌تر، دارایی‌های نقدی بالاتر و در نتیجه اختلاس‌های نقدی کمتری دارند. چوی و همکاران^۳ (۲۰۲۱) در مطالعه نقش محافظه‌کاری حسابداری و عملکرد شرکت در طول همه‌گیری COVID-19 در شرکت‌های چینی ر بورس‌های شانگهای و شنژن، نشان دادند شرکت‌هایی که گزارش‌دهی محافظه‌کارانه‌تری را اعمال می‌کنند، کاهش کمتری در عملکرد بازده سهام در طول شیوع کووید-۱۹ نسبت به سایر شرکت‌ها دارند. آنها همچنین دریافتند که نقش سودمند محافظه‌کاری مشروط زمانی بالاتر

¹ Carp & Istrate

² DeFond, M., & Zhang

³ Choi et al

است که شرکت‌ها به دنبال همه‌گیری کووید-۱۹ عدم تقارن اطلاعاتی بیشتری داشته باشند. سلیمان و راشد^۱ (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان محافظه کاری حسابداری، عدم تقارن اطلاعاتی و نگهداری وجه نقد در شرکت‌های مصری نشان می‌دهند که محافظه کاری تأثیر زیادی بر عدم تقارن اطلاعاتی ندارد، عدم تقارن اطلاعاتی تأثیر جدی بر نگهداری وجه نقد ندارد و هیچ نقش میانجی عدم تقارن اطلاعاتی در رابطه بین محافظه کاری و نقدینگی وجود ندارد؛ اما محافظه کاری تأثیر منفی بر نگهداری وجه نقد دارد.

یافته‌های دریایی و همکاران (۲۰۲۰) رابطه مثبت بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نقدی در غیاب کیفیت حسابرسی را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که نادیده گرفتن نقش مهم مکانیزم کیفیت حسابرسی می‌تواند منجر به نتیجه‌گیری اشتباه در مورد اثر محافظه کاری حسابداری بر ارزش وجه نقد، شود. نگویان و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در مطالعه رابطه مدیریت سود و نگهداشت در ویتنام ثابت کردند مدیریت سود واقعی تأثیر مثبتی بر نگهداری وجه نقد دارد، درحالی‌که مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی تأثیر منفی بر این معیار دارد. تنموژی^۳ (۲۰۱۹) در بررسی تأثیر نقدینگی اضافی بر مدیریت سود و ارزش شرکت: شواهدی از چین به این نتیجه رسیدند که شرکت‌های دارای وجه نقد مازاد به نظر از آن بیشتر برای اهداف احتیاطی استفاده می‌کنند تا مدیریت سود و نقدینگی اضافی. لوئیس (۲۰۱۱) نشان داد محافظه کاری حسابداری با استفاده کارآمدتر از دارایی‌های نقد مرتبط است و از این ایده حمایت می‌کند که محافظه کاری حسابداری می‌تواند به‌عنوان جایگزینی برای نظارت خارجی عمل کند و تضاد نمایندگی بین مدیران و سهامداران را کاهش دهد.

گلشن و عبدلی (۱۴۰۰) در بررسی ارتباط بین محافظه کاری با کیفیت سود و شرایط تورمی اقتصادی در شرکت‌ها نشان می‌دهند اندازه (میزان) محافظه کاری حسابداری در طول دوره‌های رکود تجاری بیشتر از اندازه (میزان) محافظه کاری حسابداری در طول دوره‌های رونق تجاری می‌باشد. طهماسبی و همکاران (۱۳۹۹) در بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر ارزش بازار دارایی‌های نقدی: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران و IACPA، نشان دادند تخصص حسابرسان شرکت بر ارزش بازار دارایی‌های نقد تأثیر می‌گذارد؛ با این حال، تصدی بر ارزش بازار دارایی‌های نقدی تأثیر نمی‌گذارد. ملکیان و مرادی (۱۳۹۹) بررسی رابطه بین ارزش وجه نقد نگهداری شده و حسابداری محافظه کارانه با تأکید بر نقش تعدیلی سهامداران کنترلی به این نتیجه رسیدند که در نبود کنترل سهامداران با درجه بیشتری از محافظه کاری وجه نقد نگهداری می‌شود و تقویت بعد حاکمیتی کنترل سهامداران، تأثیر مثبت فعالیت‌های حسابداری محافظه کارانه بر ارزش وجه نقد را کاهش می‌دهد. همچنین تقویت بعد نظارتی کنترل سهامداران ارتباط مثبت بین ارزش وجه نقد و حسابداری محافظه کارانه را افزایش نمی‌دهد. صفری گرایلی و دهقان (۱۳۹۶) در مطالعه کیفیت حسابرسی و ارزش گذاری بازار از نگهداشت وجه نقد شرکت‌ها نشان دادند سرمایه‌گذاران برای وجه نقد نگهداری شده شرکت‌هایی که توسط حسابرسان متخصص در صنعت صاحب کار حسابرسی شده‌اند، ارزش بیشتری قائل‌اند. ایزدی نیا و طباطبایی (۱۳۹۴) در به بررسی تأثیر وجه نقد مازاد بر اثرگذاری محافظه کاری حسابداری بر پرداخت سود سهام نشان می‌دهند محافظه کاری بر پرداخت

¹ Soliman & Rashed

² Nguyen

³ Thenmozhi

سود سهام در شرکت‌های با وجه نقد مازاد در سطح بالا تأثیر منفی و معنی‌داری دارد؛ اما در شرکت‌های با وجه نقد مازاد در سطح پایین، محافظه‌کاری تأثیر معنی‌داری بر پرداخت سود سهام ندارد. همچنین وجه نقد مازاد در سطح بالا، بر میزان اثرگذاری محافظه‌کاری بر پرداخت سود سهام تأثیر معنی‌داری دارد. خواجه‌وی و ابراهیمی (۱۳۹۴) در مطالعه کیفیت حسابرسی و محافظه‌کاری به این نتیجه رسیدند که صرف‌نظر از اندازه شرکت، نسبت بدهی، سودآوری و نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری سهام، بین اندازه حسابرس و تخصص حسابرس در صنعت با محافظه‌کاری شرکت رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد اما رابطه بین دوره تصدی حسابرس و محافظه‌کاری، منفی است. خانی و رجبی (۱۳۹۳) در بررسی تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر رابطه وجه نقد نگهداری شده و بازده غیرعادی نشان می‌دهند ارزش بازار یک ریال وجه نقد نگهداری شده اضافی با ورود محافظه‌کاری حسابداری در شرکت‌ها افزایش می‌یابد و به استفاده کارا از وجوه نقد و کاهش اتلاف ارزش بازار مرتبط با وجه نقد نگهداری شده منجر می‌شود.

۳- چارچوب نظری و فرضیات تحقیق

نگهداشت وجه نقد در شرکت، علی‌رغم وجود مزایایی چون توانایی انجام معاملات تجاری، زمینه‌ساز ایجاد مشکلاتی چون افزایش بالقوه سرمایه‌گذاری‌های غیر بهینه به دلیل مسائل نمایندگی است؛ بنابراین، رویه‌های حسابداری محافظه‌کارانه به‌واسطه استفاده کارا از وجه نقد نگهداری شده می‌تواند باعث کاهش هزینه‌های نمایندگی مرتبط با انگیزه‌های متضاد، بین سهامداران و مدیران گردد (ملکان و مرادی، ۱۳۹۹).

دو دیدگاه در مورد تأثیر محافظه‌کاری بر نگهداشت وجه نقد وجود دارد. اکثر دیدگاه‌ها به شدت از تأثیر مثبت محافظه‌کاری بر افزایش وجه نقد حمایت می‌کنند، زیرا مطالعاتی وجود دارد که دلایل وجود احتیاط حسابداری را مورد مناقشه قرار می‌دهد که عدم تقارن اطلاعات را به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه کاهش می‌دهد (اسنیواتی و همکاران^۱، ۲۰۱۸). این تأثیر مثبت به دلیل نقش محافظه‌کاری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه‌های نمایندگی بین مدیران و ذینفعان مرتبط به‌منظور کاهش هزینه سرمایه برای رفع تعارض بین مدیران، دارندگان بدهی و سهامداران به دلیل کاهش ریسک مربوط به پرداخت سود سهام است. دیدگاه دیگری نیز بر وجود رابطه مثبت بین عدم تقارن اطلاعات و افزایش وجه نقد تأکید می‌کند، با توجه به اینکه عدم تقارن اطلاعاتی هم محافظه‌کاری و هم اعتماد سهامداران به مدیریت را کاهش می‌دهد که ممکن است در جهت افزایش هزینه سرمایه پیش برود؛ در نتیجه محافظه‌کاری باعث افزایش نگهداشت وجه نقد می‌شود (شین و همکاران^۲، ۲۰۱۷).

دیدگاه دوم رابطه منفی بین محافظه‌کاری و نگهداری وجه نقد را پیش‌بینی می‌کند. مطابق این دیدگاه در صورت بالا بودن سود محافظه‌کارانه، عدم تقارن اطلاعاتی بین مالکان و مدیریت کاهش می‌یابد و این امر توانایی مدیر را برای مدیریت سود کاهش می‌دهد. این تغییر در عدم تقارن اطلاعات به تغییر در محافظه‌کاری با جهت یکسان ختم می‌شود؛ بنابراین، مدیران انگیزه‌های کمی برای داشتن وجه نقد اضافی دارند که نشان می‌دهد شرکت‌هایی که محافظه‌کاری

¹ Isniawati et

² Shin et al

کمتری دارند انتظار می‌رود که دارای مانده‌های نقدی بالاتری باشند (ژیانگو^۱، ۲۰۱۵). پس این نکته که کاهش محافظه کاری منجر به افزایش ناتوانی در پرداخت بدهی‌ها می‌شود، از این دیدگاه حمایت می‌کنند که این امر مستلزم افزایش سطح نگهداری وجه نقد است. (سلیمان و راشد، ۲۰۲۱)؛ بنابراین فرضیه اول به شرح زیر ارائه می‌شود:

فرضیه اول: بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد رابطه معناداری وجود دارد.

مورد دیگر نقش کیفیت حسابرسی بر این رابطه است که توسط معیارهای مختلف کیفیت حسابرسی مورد توجه قرار گرفته است. یکی از مورد توجه‌ترین معیارهای کیفیت حسابرسی در رابطه با محافظه کاری مدیریت سود است. مدیران می‌توانند محافظه کاری حسابداری (بر اساس اخبار خوب-خبر بد) را از طریق فعالیت‌های تعهدی و واقعی تحت تأثیر قرار دهند. لارا و همکاران^۲ (۲۰۰۷) نشان می‌دهد که مدیران از مدیریت سود قبل از ورشکستگی استفاده می‌کردند. همچنین، آنها نشان دادند که مدیریت سود در شرکت‌های در مانده منجر به کاهش محافظه کاری حسابداری به عنوان شاخصی از قابلیت اطمینان اطلاعات حسابداری می‌شود. همچنین مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی به دلایل مربوط به عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه تأمین مالی خارجی به تصمیم نگهداری وجه نقد شرکت‌ها مرتبط است. در تئوری، دست کاری اقلام تعهدی اختیاری می‌تواند شدت عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و ذینفعان خارجی را افزایش دهد. اطلاعات نامتقارن بر ارزش گذاری بازار شرکت تأثیر می‌گذارد و به دلیل هزینه‌های تراکشن بالاتر بر دسترسی به منابع اعتباری تأثیر منفی می‌گذارد (نگویان و همکاران، ۲۰۲۰).

شاخص دیگر مدت تصدی حسابرس است دو دیدگاه در مورد تأثیر دوره تصدی حسابرسی بر محافظه کاری حسابداری وجود دارد. اول، دیدگاه شایستگی است: این تأثیر به طولانی شدن دوره تصدی حسابرسی اشاره دارد که باید به حسابرس اجازه دهد تا دانش بیشتری در مورد فعالیت‌های صاحبکار کسب کند. این طولانی شدن کیفیت حسابرسی بهتر را به ارمغان می‌آورد (آزودو و کوستا^۳، ۲۰۱۲). افزایش کیفیت حسابرسی به عنوان یکی از شاخص‌های کیفیت اطلاعات حسابداری منجر به عدم تقارن اطلاعاتی کمتری می‌شود. اطلاعات نامتقارن بیشتر بین خودی‌ها و سایر ذینفعان منجر به سود کمتر و زیان بیشتر و شناسایی نامتقارن بیشتر سود و زیان می‌شود که در صورت‌های مالی فعلی منعکس شده است (چی و همکاران^۴، ۲۰۰۹). علاوه بر این، اطلاعات نامتقارن منجر به حسابداری محافظه کارانه می‌شود؛ بنابراین، انتظار می‌رود که دوره تصدی حسابرسی تأثیر مثبتی بر حسابداری محافظه کارانه داشته باشد. دیدگاه دوم، دیدگاه استقلال است. استقلال به رابطه طولانی‌تری اشاره دارد که منجر به نزدیکی بیشتر حسابرس به مشتریان می‌شود که بر کیفیت خدمات ارائه شده تأثیر منفی می‌گذارد. عموم مردم ابراز نگرانی کرده‌اند که طولانی شدن دوره تصدی حسابرسی

¹ Xiangyu

² Lara et

³ Azevedo & Costa

⁴ Chi

ممکن است استقلال، عینیت حسابرسی و در نتیجه کیفیت حسابرسی را کاهش دهد. با توجه به این دیدگاه، بین دوره تصدی حسابرسی و حسابداری محافظه کارانه رابطه منفی پیش‌بینی می‌شود؛ بنابراین فرضیه دوم به شرح زیر ارائه می‌شود

فرضیه دوم: کیفیت حسابرسی (مدیریت سود و مدت تصدی حسابرسی) رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

۴. روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، از نوع تحقیقات نیمه تجربی پس رویدادی در حوزه تحقیقات اثباتی حسابداری است که با استفاده از روش رگرسیون چند متغیره (استفاده از روش پانل با اثرات ثابت) و مدل‌های اقتصادسنجی انجام شده است. اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی شرکت‌ها، از طریق نرم‌افزار تدبیر پرداز و ره‌آورد نوین و پایگاه‌های اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران جمع‌آوری شده است و برای تجزیه و تحلیل داده‌های از نرم‌افزارهای EVIEWS9 استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه ایران در یک بازه زمانی ۸ ساله طی دوره زمانی ۱۳۹۱-۱۳۹۹ می‌باشد که با استفاده از روش حذف سیستماتیک و بعد از مدنظر قرار دادن معیارهای زیر تعداد ۱۴۲ شرکت به عنوان جامعه آماری انتخاب شدند؛

۱. شرکت قبل از سال ۱۳۹۱ در بورس پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۳۹۹ در بورس فعال باشد؛
۲. سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد و طی زمان تحقیق تغییر سال مالی نداشته باشد؛
۳. فعالیت اصلی شرکت سرمایه گذاری، بانکداری، لیزینگ و نهاد مالی نباشد؛
۴. اطلاعات مورد نیاز در بخش تعریف متغیرها در دسترس باشد و
۵. شرکت در دوره مورد مطالعه تغییر سال مالی نداشته باشد.

۴. ۱ متغیرها و مدل تحقیق

متغیر وابسته؛ در این تحقیق ارزش نگهداشت وجه نقد می‌باشد (Value of cash)

برای بررسی نگهداشت وجه نقد از روش اوزکان (۲۰۰۴) استفاده می‌شود.

$$\text{نسبت} = \frac{\text{سرمایه گذاری کوتاه مدت} + \text{وجه نقد}}{\text{کل داراییها}}$$

متغیر مستقل؛ محافظه کاری حسابداری (conservatism) است.

معیار محافظه کاری حسابداری که با استفاده از رویکرد گیولی و هاین (۲۰۰۰) از طریق تقسیم منفی اقلام تعهدی غیر عملیاتی بر ارزش دفتری داراییها برای شرکت t در سال t حاصل می‌شود؛

متغیر تعدیلگر: کیفیت حسابرسی است که برای اندازه گیری آن از دو معیار مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی (Accrual EM) و مدت تصدی حسابرسی (tenure) استفاده می‌شود.

برای اندازه‌گیری مدیریت سود از مدل تعدیل‌شده جونز استفاده می‌شود

در مدل تعدیل‌شده جونز ابتدا کل اقلام تعهدی به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$TA_{it} = E_{it} - OCF_{it}$$

TA_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

E_{it} : سود قبل از اقلام غیرمترقبه برای شرکت i در سال t

OCF_{it} : جریان‌های نقدی حاصل از عملیات برای شرکت i در سال t

پس از محاسبه کل اقلام تعهدی، پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ به منظور تعیین اقلام تعهدی غیر اختیاری، از طریق فرمول زیر برآورد می‌شوند:

$$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \alpha_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV_{it}}{A_{it-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} + \varepsilon$$

که در آن:

TA_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

A_{it-1} : ارزش دفتری کل دارایی‌های شرکت i در پایان سال $t-1$

ΔREV_{it} : تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال t و $t-1$

PPE_{it} : اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات ناخالص شرکت i در سال t

ε_{it} : اثرات نامشخص عوامل تصادفی

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$: پارامترهای برآورد شده‌ی شرکت i

پس از محاسبه‌ی پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول ذیل اقلام تعهدی غیر اختیاری، به شرح زیر تعیین می‌شود:

$$NDA_{it} = \alpha_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}}$$

که در آن:

NDA_{it} : اقلام تعهدی غیر اختیاری شرکت i در سال t

ΔREC_{it} : تغییر در حساب‌های دریافتی شرکت i بین سال t و $t-1$

در نهایت اقلام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$DA = \frac{TA}{A_{it-1}} - NDA$$

در نهایت از قدر مطلق اقلام تعهدی اختیاری به عنوان شاخصی از مدیریت سود استفاده می‌شود زیرا مدیران می‌توانند از

هر دو جنبه افزایشی و کاهششی در سود اعمال نظر نمایند.

برای اندازه‌گیری مدت تصدی حسابرس مطابق با مطالعات اکالی (۲۰۱۴) در صورتی که دوره تصدی متوالی

حسابرس سه سال یا بیشتر باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر به آن تعلق می‌گیرد.

همچنین تأثیر متغیرهای کنترلی زیر نیز بر این رابطه بررسی شده است:

جریان نقد آزاد؛ (FCF): از تفاوت جریان نقد عملیاتی شرکت و مخارج سرمایه‌ای به دست می‌آید.

اهرم مالی؛ (LEV): از حاصل تقسیم کل بدهی‌ها به کل داراییها برآورد می‌شود

ارزش بازار به دفتری (MB) از حاصل نسبت ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری حقوق صاحبان

سهام برآورد می‌شود

مدل‌های رگرسیونی تحقیق:

فرضیه اول:

$$\text{Value of cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ conservatism}_{i,t} + \beta_2 \text{ FCF}_{i,t} + \beta_3 \text{ LEV}_{i,t} + \beta_4 \text{ MB} + e_{i,t}$$

فرضیه دوم:

الف:

$$\text{Value of cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ conservatism}_{i,t} + \beta_2 \text{ AccrualEM} + \beta_3 (\text{conservatism} * \text{AccrualEM}) + \beta_4 \text{ FCF}_{i,t} + \beta_5 \text{ LEV}_{i,t} + \beta_6 \text{ MB} + e$$

ب:

$$\text{Value of cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ conservatism}_{i,t} + \beta_2 \text{ tenure} + \beta_3 (\text{conservatism} * \text{tenure}) + \beta_4 \text{ FCF}_{i,t} + \beta_5 \text{ LEV}_{i,t} + \beta_6 \text{ MB} + e$$

۵. یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

جدول ۱، آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در طی زمان مورد بررسی نشان می‌دهد.

جدول ۱- آمار توصیفی متغیرها

شاخص‌های پراکندگی			شاخص‌های مرکزی		نام و تعداد متغیرها	
بیشینه	کمینه	انحراف معیار	میانه	میانگین	علامت اختصاری	متغیرها
۰/۴۹	۰/۰۰۱	۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۰۹	Value of cash	ارزش نگهداشت وجه نقد
۰/۶۹	۰/۱۱	۰/۲۴	۰/۱۴	۰/۲۰	conservatism	محافظه کاری
۱/۹۴	۰	۰/۱۴	۰/۰۸	۰/۱۲	AccrualEM	مدیریت سود

شاخص های پراکندگی			شاخص های مرکزی		نام و تعداد متغیرها	
۱	۰	۰/۴۰	۰/۲۲	۰/۲۸	tenure	مدت تصدی حسابرس
۰/۷۰	۰/۲۳	۰/۲۸	۰/۴۶	۰/۴۸	FCF	جریان نقدی آزاد
۱/۹۸	۰/۰۳	۰/۴۴	۰/۶۱	۰/۵۹	LEV	اهرم مالی
۳/۶۸	۰/۸۱	۰/۲۲	۱/۴۳	۱/۷۰	MB	ارزش بازار به ارزش دفتری

آزمون نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق

در این مطالعه نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق، از طریق آماره جارکیو- برامورد بررسی قرار می گیرد و اگر سطح اهمیت آماره آن بیشتر از ۰/۰۵ باشد ($\text{Prob} > .05$) فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر پذیرفته می شود. نتایج آزمون جارکیو - برا برای متغیرهای وابسته در جدول ۲ شده است.

جدول ۲- نتایج آزمون نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق

متغیر	آماره جارکیو - برا	سطح اهمیت
Value of cash	۱۱۸/۴۳	۰/۰۰۰۰

با توجه به این که سطح اهمیت آماره جارکیو - برا برای متغیر وابسته تحقیق کمتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۰۰۰۰) بنابراین می توان گفت این متغیرها از توزیع نرمال برخوردار نمی باشند. در این مطالعه برای نرمال سازی داده ها از تابع انتقال جانسون بهره گرفته شده است. نتایج حاصل از آزمون جارکیو- برا بعد از فرآیند نرمال سازی به شرح جدول ۳ می باشد.

جدول ۳- نتایج آزمون نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق بعد از فرآیند نرمال سازی

متغیر	آماره جارکیو - برا	سطح اهمیت
Value of cash	۷/۴۳	۰/۱۶۶

با توجه به این نگاره، از آنجایی که بعد از نرمال سازی داده ها سطح اهمیت آماره جارکیو- برا به بالاتر از ۰/۰۵ افزایش یافته (۰/۲۴۱۷) بنابراین فرضیه H_0 در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید شده و بیانگر این است که متغیر وابسته تحقیق بعد از فرآیند نرمال سازی، دارای توزیع نرمال می باشد.

آزمون فرضیه اول

انتخاب مدل

در انتخاب مدل داده های ترکیبی با دو حالت کلی روبرو هستیم. در حالت اول عرض از مبدأ برای کلیه شرکت ها یکسان است که در این صورت با روش پول و در حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام شرکت ها متفاوت است که در این حالت روش پانل انتخاب می شود. برای شناسایی دو حالت مذکور از آزمون اف- لیمر استفاده می کنیم.

جدول ۴- آزمون چاو یا لیمر و آزمون هاسمن

آماره آزمون	مقدار آماره آزمون	P-Value
آزمون F لیمر	۴/۵۴	۰/۰۰۰
آزمون هاسمن	۱۰/۳۳	۰/۰۰۰۱

با توجه به جدول ۴ مقدار احتمال آماره F و آماره کای - دو برای همه مدل‌ها کمتر از ۰/۰۵ هست؛ بنابراین فرض صفر یعنی برابری عرض از مبدأها رد می‌شود، بنابراین استفاده از روش پانل ارجحیت دارد. لذا لازم است برای انتخاب الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی آزمون هاسمن انجام شود. نتایج آزمون هاسمن نیز نشان می‌دهد که روش مورد استفاده پانل با اثرات ثابت هست.

جدول ۵- نتایج برآورد فرضیه اول تحقیق

متغیر	مقدار ضرایب	مقدار t	مقدار احتمال	VIF
conservatism	۰,۰۹	۳,۱۸	۰,۰۰۰	۱,۴۴
FCF	۱,۹۸	۲,۱۸	۰,۰۴۱	۲,۱۲
LEV	۳,۰۹	۴,۰۹	۰,۰۰۰	۱,۰۹
MB	۰,۸۷	۲,۵۶	۰,۰۲۵	۱,۵۴
C (مقدار ثابت)	۰,۹۸	۹,۹۸	۰,۰۰۰	-
مقدار F		۱۴,۵۵	مقدار احتمال F	
ضریب تعیین (R ²)		۰,۶۶۵۲	دوربین واتسون	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۶۲۳۱		

در بررسی معنی‌دار بودن کلی مدل، با توجه به این که مقدار احتمال (P-VALUE) آماره F از ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد (۰/۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن کلی مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل شده مدل نیز گویای آن است که ۶۲/۳۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته شرکت توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌شود؛ بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۵، سطح معنی‌داری آماره t مربوط به متغیر محافظه‌کاری کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۰) یعنی معنی‌دار است، ضریب آن (۰/۰۹) مثبت می‌باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با ۳/۱۸ می‌باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد؛ بنابراین می‌توان گفت که بین محافظه‌کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه دوم

انتخاب مدل

در انتخاب مدل داده‌های ترکیبی با دو حالت کلی روبرو هستیم. در حالت اول عرض از مبدأ برای کلیه شرکت‌ها یکسان است که در این صورت با روش پول و در حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام شرکت‌ها متفاوت است که در این حالت روش پانل انتخاب می‌شود. برای شناسایی دو حالت مذکور از آزمون اف-لیمر استفاده می‌کنیم.

جدول ۶- آزمون چاو یا لیمر و آزمون هاسمن

آماره آزمون	مقدار آماره آزمون	P-Value
آزمون F لیمر	۶/۴۴	۰/۰۰۰
آزمون هاسمن	۲۱/۰۹	۰/۰۰۰۰

با توجه به جدول ۶ مقدار احتمال آماره F و آماره کای - دو برای همه مدل‌ها کمتر از ۰/۰۵ هست؛ بنابراین فرض صفر یعنی برابری عرض از مبدأها رد می‌شود، بنابراین استفاده از روش پانل ارجحیت دارد. لذا لازم است برای انتخاب الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی آزمون هاسمن انجام شود. نتایج آزمون هاسمن نیز نشان می‌دهد که روش مورد استفاده پانل با اثرات ثابت هست.

جدول ۷- نتایج برآورد فرضیه دوم تحقیق

متغیر	مقدار ضرایب	مقدار t	مقدار احتمال	VIF
conservatism	۰,۰۶	۲,۷۶	۰,۰۰۹	۱,۵۴
AccrualEM	-۰,۰۴	-۱,۱۸	۰,۲۱۱	۱,۷۶
tenure	-۰,۱۵	۲,۸۸	۰,۰۰۲	۱,۸۸
conservatism* AccrualEM	-۰,۱۱	-۱,۵۹	۰,۰۹۸	۱,۶۵
conservatism* tenure	-۰,۲۸	-۳,۸۹	۰,۰۰۰	۱,۵۹
FCF	۱,۴۴	۲,۰۷	۰,۰۴۵	۲,۰۹
LEV	۲,۴۵	۳,۶۶	۰,۰۰۰	۱,۱۱
MB	۰,۶۵	۲,۴۳	۰,۰۳۱	۱,۵۱
C(مقدار ثابت)	۱,۵۴	۱۶,۶۶	۰,۰۰۰	-
مقدار F		۱۷,۷۶	مقدار احتمال F	۰,۰۰۰
ضریب تعیین (R ²)		۰,۵۴۳۳	دوربین واتسون	۱,۹۹
ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۵۱۲۸		

در بررسی معنی دار بودن کلی مدل، با توجه به این که مقدار احتمال (P-VALUE) آماره F از ۰/۰۵ کوچک تر می باشد (۰/۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کلی مدل تأیید می شود. ضریب تعیین تعدیل شده مدل نیز گویای آن است که ۵۱/۲۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می شود.

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۷، سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر conservatism* AccrualEM بزرگ تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۹۸) یعنی بی معنی است، ضریب آن (-۰/۱۱) منفی می باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با ۱/۵۹- می باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار نمی گیرد؛ بنابراین می توان گفت که مدیریت سود بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد تأثیر گذار نیست؛ اما سطح معنی داری آماره t مربوط به متغیر conservatism* tenure کوچک تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۰) یعنی معنی دار است، ضریب آن (-۰/۲۸) منفی می باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با ۳/۸۹- می باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار می گیرد؛ بنابراین می توان گفت که مدت تصدی حسابرس بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد تأثیر منفی و معنی داری دارد.

۶. نتیجه گیری و پیشنهادات

نگهداشت وجه نقد در شرکت، علی رغم وجود مزایایی چون توانایی انجام معاملات تجاری، زمینه ساز ایجاد مشکلاتی چون افزایش بالقوه سرمایه گذاری های غیر بهینه به دلیل مسائل نمایندگی است؛ بنابراین، رویه های حسابداری محافظه کارانه می توانند بر آن مؤثر باشند. در این تحقیق به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد بر اساس داده های ۱۴۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۱-۱۳۹۹ پرداخته شد.

نتایج فرضیه اول نشان داد بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این رابطه مثبت را می توان با دیدگاه نقش محافظه کاری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه های نمایندگی بین مدیران و ذینفعان توجیه کرد. مطابق این دیدگاه محافظه کاری یک مکانیسم حاکمیتی است که می تواند مشکلات نمایندگی مرتبط با تصمیمات سرمایه گذاری مدیران را کاهش دهد. در نتیجه، محافظه کاری بالا، توانایی مدیران را برای خرج کردن پول نقد در راستای منافع خود محدود می کند و متعاقباً منجر به افزایش ارزش نگهداشت وجه نقد می شود. این نتیجه همراستا با نتایج مطالعات (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۲)، (لین و همکاران، ۲۰۱۸)، (مانوئل و همکاران، ۲۰۲۱)، (دوگرو و بولت، ۲۰۱۸) و دریایی و همکاران (۲۰۲۰) می باشد که نشان دادند محافظه کاری حسابداری در قالب شناسایی به موقع سود و زیان نامتقارن، ارزش دارایی های نقدی شرکت را افزایش می دهد؛ اما در تضاد با نتایج سلیمان و راشد (۲۰۲۱) است که نشان دادند محافظه کاری تأثیر منفی بر نگهداری وجه نقد دارد.

نتایج فرضیه دوم نشان داد مدیریت سود بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد تأثیر گذار نیست؛ اما مدت تصدی حسابرس بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و ارزش نگهداشت وجه نقد تأثیر منفی و

معنی‌داری دارد. این شاخص‌های کیفیت حسابرسی در واقع به‌نوعی معیاری معکوس از کیفیت حسابرسی هستند و به یک معنی نشان می‌دهند که افزایش کیفیت حسابرسی این رابطه مثبت را تقویت می‌کند و یا به عبارتی در صورت نبود کیفیت حسابرسی بالا، رابطه مثبت میان محافظه‌کاری و ارزش نگهداشت وجه نقد تضعیف می‌شود. در مورد نقش مدیریت سود، پیش‌بینی می‌شد که این دستکاری منجر به کاهش محافظه‌کاری حسابداری به‌عنوان شاخصی از قابلیت اطمینان اطلاعات حسابداری شود؛ اما نتایج ما علیرغم اثبات رابطه منفی، به تأثیر معنی‌داری دست پیدا نکرد؛ اما تأثیر مدت تصدی را اثبات نمود. مطابق این نتیجه می‌توان گفت افزایش دوره تصدی حسابرسی مانع از نظارت مؤثر حسابرسان می‌شود و باعث می‌شود مدیران شرکت‌ها از روش‌های محافظه‌کاری حسابداری کمتر استفاده کنند و برای نگهداری وجه نقد بیشتر در پروژه‌های با ریسک کمتر شرکت کنند و این می‌تواند منجر به کمبود وجه نقد شود. این یافته ما مطابق با نتایج دریایی و همکاران (۲۰۲۰) می‌باشد.

پیشنهادات برگرفته از نتایج تحقیق و پیشنهاد به محققان آتی

با توجه به نتایج تحقیق به سهامداران و همچنین صاحبان شرکت‌هایی که نگهداشت وجه را به‌عنوان یکی از معیارهای ثبات شرکت و یا توان آن برای انجام طرح‌های سرمایه‌گذاری در آینده در نظر دارند، پیشنهاد می‌شود از آنجا که محافظه‌کاری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه‌های نمایندگی بین مدیران و ذینفعان مرتبط به‌منظور کاهش هزینه سرمایه برای رفع تعارض بین مدیران موثر است، محافظه‌کاری حسابداری شرکت‌ها را موردنظر داشته باشند. در مورد فرضیه دوم نیز به فعالان بازار سرمایه پیشنهاد می‌شود که با مطالعه دقیق صورتهای مالی شرکتها و همچنین آگاهی از مدت تصدی حسابرسان، مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی و همچنین افزایش دوره تصدی حسابرسان را به‌عنوان عواملی که می‌تواند منجر به کاهش این تأثیر شود در نظر داشته باشند.

همچنین پیشنهاد می‌شود تحقیقات آتی به بررسی دیگر معیارهای کیفیت حسابرسی مانند مدیریت سود واقعی، اندازه حسابرسان و چرخش حسابرسان و همچنین نقش مکانیزم‌های کنترلی دیگر بر رابطه بین انواع محافظه‌کاری شرطی و غیرشرطی با ارزش نگهداشت وجه نقد بپردازند.

منابع

۱. ایزدی نیا، ناصر و طباطبایی، سیده زهرا (۱۳۹۴) تأثیر وجه نقد مازاد بر اثرگذاری محافظه‌کاری حسابداری بر پرداخت سود سهام، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۷(۳)، ۱۷-۳۶
۲. بنی مهد، بهمن؛ مرادزاده فرد، مهدی و ولیخانی، محمدجعفر (۱۳۹۳) محافظه‌کاری حسابداری و پاداش مدیریت، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال ۷، ش ۲۲، ۲۱-۳۵
۳. بنی مهد، سید علی، باغبانی، محمود (۱۳۹۶). رابطه بین تصمیمات تأمین مالی و انواع مدیریت سود، تحقیقات حسابداری مالی و حسابرسان، دوره ۸، شماره ۳۰.
۴. خانی، عبدالله و رجیبی، رضا (۱۳۹۳) بررسی تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر رابطه وجه نقد نگهداری شده و بازده غیرعادی شرکت‌ها، مطالعات حسابداری و حسابرسان، ش ۱۱، ۱-۱۷

۵. خواجهوی، شکراله و ابراهیمی، مهرداد (۱۳۹۴) کیفیت حسابرسی و محافظه کاری: شواهدی از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ش ۱، ۲۷-۲۲
۶. سلیمانی امیری، غلامرضا؛ جمشیدی، طیبه و عنبری، حمزه (۱۴۰۰) بررسی تأثیر محافظه کاری بر رابطه بین جریان نقد عملیاتی و ارزش وجه نقد، فصلنامه علمی کارآفرین، دوره ۱۸، ش ۲، ۷۳-۸۸
۷. صالحی، تابنده (۱۳۹۵). رابطه اخلاق حرفه‌ای حسابرس و کیفیت حسابرسی. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال ۱۱، ش ۳، ۷۷-۸۶
۸. صفری گرایی، مهدی و دهقان، فریا (۱۳۹۶) کیفیت حسابرسی و ارزش گذاری بازار از نگاهداشت وجه نقد شرکت‌ها، حسابداری مدیریت، دوره ۱۰، ش ۳۲، ۵۹-۷۰
۹. صمدی لرگانی، محمود و ایمنی، محسن (۱۳۹۳) بررسی رابطه بین مدیریت سرمایه در گردش و میزان نگهداشت وجه نقد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، دوره ۲، ش ۵، ۳۹-۵۲
۱۰. گلشن مهدی؛ عبدلی محمدرضا. (۱۴۰۰). بررسی ارتباط بین محافظه کاری با کیفیت سود و شرایط تورمی اقتصادی در شرکت‌ها. فصلنامه علمی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۵ (۶۰)، ۳۶-۵۵.
۱۱. ملکیان، اسفندیار و مرادی، مجید (۱۳۹۹) بررسی رابطه بین ارزش وجه نقد نگهداری شده و حسابداری محافظه کارانه با تأکید بر نقش تعدیلی سهامداران کنترلی، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال ۱۱، ش ۲، ۱-۱۶
12. Azevedo, F. B., & Costa, F. M. (2012). Effete da trocar da firma de auditoria no gerenciamento de resultad das companies aborts brasileiras. RAM Revista De Administração Do Mackenzie, 13(5), 65–100. <https://doi.org/10.1590/S1678-69712012000500004>
13. Carp, M & Istrate, C (2021) Audit Quality under Influences of Audit Firm and Auditee Characteristics: Evidence from the Romanian Regulated Market, Sustainability 2021, 13, 6924. <https://doi.org/10.3390/su13126924>
14. Chi, W., Liu, C., & Wang, T. (2009). What affects accounting conservatism: A corporate governance perspective? Journal of Contemporary Accounting and Economic, 5(1), 47–59. <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2009.06.001>
15. Choi, L., Kent, P., Kim, S (2021) Accounting conservatism and firm performance during the COVID-19 pandemic, Accounting & Finance. 2021 Mar 1: 10.1111/acfi.12767. doi: 10.1111/acfi.12767 [Epub ahead of print]
16. Daryaei Abbas Ali, Yasin Fattahi, Ramazan Hasani & Hamed Sadeqi | (2020) Value of cash and accounting conservatism: The role of audit quality and firm growth, Cogent Economics & Finance, 8:1, 1816281, DOI: 10.1080/23322039.2020.1816281
17. DeFond, M., & Zhang, J. (2014). "A review of archival auditing research". Journal of Accounting and Economics. In Press, doi:10.1016/j.jacceco.2014.08.007
18. Dogru, T., & Bulut, U. (2018). Is tourism an engine for economic recovery? Theory and empirical evidence. Tourism Management, 67, 425–434. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.06.014>
19. Kothari, S. P., Leone, A. J., & Wasley, C. E. (2005). Performance matched discretionary accruals measures. Journal of Accounting and Economics, 39(1),
20. Lara, J. M., Garcia, B., & Penalva, F. (2007). Accounting conservatism and corporate governance. Review of Accounting Studies, 14(1), 161–201. <https://doi.org/10.1007/s11142-007-9060-1>

21. Lee, T. (2014). Costs of equity and accounting conservatism: A real options approach. University of Auckland Business School
22. Lin, C.-M., Chan, M.-L., Chien, I.-H., & Li, K.-H. (2018). The relationship between cash value and accounting
23. Louis, H., Sun, A. X., & Urcan, O. (2012). Value of cash holdings and accounting conservatism. *Contemporary Accounting Research*, 29(4), 1249–1271. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2011.01149.x>
24. Isnawati, A., Rahmawati, R., & Gunardi, A. (2018). Information asymmetry and accounting conservatism: Does analyst coverage moderate the results? *Journal of International Studies*, 11(3), 176-190.
25. Manoel, A., Moraes, M (2021) Accounting conservatism and corporate cash levels: Empirical evidence from Latin America. *Corporate Governance: An International Review*, <https://doi.org/10.1111/corg.12403>
26. Nguyen, Vinh Khuong., Nguyen Thanh Liem., Mai Thi Hoang Minh (2020) Earnings management and cash holdings: Evidence from energy firms in Vietnam, *Journal of International Studies*, 13(1), 247-261. doi:10.14254/2071-8330.2020/13-1/16
27. Shin, M., Kim, S., Shin, J., & Lee, J. (2017). Earnings quality effect on corporate excess cash holdings and their marginal value. *Emerging Markets Finance & Trade*, 54(3), 1-61
28. Soliman, W & Rashed, A (2021) Accounting Conservatism, Information Asymmetry and Cash Holdings, DOI:10.31966/jabminternational.v28i1
29. Tahmasbi, Moslem., sam Rahmani, Mohammad Zamani Bakhtiarvand (2020) The Effect of Audit Quality on the Market Value of Cash Holdings: Evidence from Tehran Stock Exchange and IACPA, *International Journal of Management, Accounting and Economics* Vol. 7, No. 10, October, 2020
30. Thenmozhi, M (2019) Impact of excess cash on earnings management and firm value: Evidence from China, *Corporate Ownership and Control* 17(1):245-254 DOI:10.22495/cocv17i1siart7
31. Xiangyu, Z., Yuexiang, W., & Jing, X. (2015). The effect of accounting conservatism on cash holdings and its value-based on empirical data from 2010 to 2013 (pp. 145-155). Paper presented at The 2nd International Symposium on Management, Innovation & Development, Xi'an, China

The Effect of Audit Quality on the Relationship between Accounting Conservatism and Cash holding Value

Farzin Khoshkar ^{*1}

Farhad Amani ²

Mohammad Kazem Sabzi ³

Mehdi Ebadi ⁴

Date of Receipt: 2021/12/03 Date of Issue: 2022/01/04

Abstract

The level of cash holdings includes funds that are readily available for investment in physical assets or for distribution to investors. The purpose of this study is to investigate the effect of audit quality on the relationship between accounting conservatism and cash holding value. Research in terms of purpose is part of applied research and research method in terms of nature and content is cause and effect. The research was conducted in the framework of deductive-inductive reasoning and panel analysis was used to analyze the hypotheses. To collect information, data from 142 companies listed on the Tehran Stock Exchange in the period 1391-1399 have been used. The results of this study show that there is a positive and significant relationship between accounting conservatism and cash holding value; Earnings management does not affect the relationship between accounting conservatism and cash holding value; however, the auditor's tenure has a significant negative effect on the relationship between accounting conservatism and cash holding value.

Keyword

Audit Quality, Accounting Conservatism and Cash holding Value

1. Assistant Professor of Accounting, Naser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.
2. Master student of accounting, Naser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.
3. Master student of accounting, Naser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.
4. Master of Accounting student, Naser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.